

Jakelussa mainitut

JÄSENEEN NIMEÄMINEN TYÖRYHMÄÄN

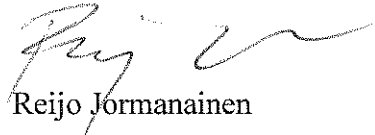
Sisäasiainministeriön pelastusosasto pyytää jakelussa mainittuja tahoja nimeämään edustajansa viranomaistiedotteiden antamisesta annettavaa lakia valmistelevaan työryhmään. Hankkeen taustaa ja tehtäviä on kuvattu liitteenä olevassa hankesuunnitelmaluonnoksessa. Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muut. 232/2005) mukaisesti työryhmän jäseneksi pyydetään ehdottamaan sekä naista että miestä.

Pelastusosastolle osoitettu ehdotus pyydetään toimittamaan viimeistään 4.2.2011 osoitteeseen hare@intermin.fi ja reijo.jormanainen@intermin.fi. Sähköpostiin on merkittävä asian diaarinumero SM007:00/2011.

Pelastusylijohtaja

Pentti Partanen

Ylitarkastaja

Reijo Jormanainen

LIITE

Hankesuunnitelmaluonnos 19.1.2011

JAKELU

Valtioneuvoston kanslia
Liikenne- ja viestintäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
SM/Poliisiosasto
SM/Rajavartio-osasto
SM/Ministeriön oikeusyksikkö
Hätäkeskuslaitos

19.1.2011

Viranomaistiedotteiden antamisesta annettavaa lakia valmisteleva työryhmä

Asettaminen

Sisäasiainministeriö asettaisi työryhmän valmistelemaan viranomaistiedotteiden antamisesta annettavaa lakia.

Toimikausi

1.3.2011–31.12.2011

Tausta

Sisäasiainministeriön asettama viranomaistiedotteiden antamista selvittänyt työryhmä (SM082:00/2009) on esittänyt raportissaan seuraavat toimenpide-ehdotukset:

1. viranomaisten toimivallasta ja vastuusta antaa viranomaistiedotteita tulisi säätää lailla;
2. viranomaistiedotteiden antamisesta ja kääntämisestä tulisi antaa yleisohje sisäasiainhallinnon viranomaisille;
3. viranomaistiedotteiden käännättämisestä huolehtimisen (ruotsiksi, suomeksi, saamelaisten kotiseutualueella saameksi ja tilanteen niin edellyttäessä myös muille vieraille kielille) tulisi olla Hätäkeskuslaitoksen vastuulla;
4. hätätiedotteet tulisi voida antaa myös alueellisesti;
5. kohdennetun viranomaistiedotteen käyttöä nykyistä varoitusjärjestelmää täydentävänä järjestelmänä tulisi kehittää ja
6. uutta viestintäteknologiaa tulisi hyödyntää nykyistä suunnitelmallisemmin kansalaisten varoittamisessa.

Työryhmän ehdotuksista antoivat lausunnon Säteilyturvakeskus, Poliisihallitus, Rajavartiolaitos, Hätäkeskuslaitos, Maahanmuuttovirasto, Etelä-Karjalan pelastuslaitos, Etelä-Savon pelastuslaitos, Helsingin kaupungin pelastuslaitos, Jokilaaksojen pelastuslaitos, Kymenlaakson pelastuslaitos, Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos, Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos, Pohjanmaan pelastuslaitos, Pohjois-Karjalan pelastuslaitos, Pohjois-Savon pelastuslaitos, Päijät-Hämeen pelastuslaitos ja Tampereen aluepelastuslaitos. Lisäksi lausunnon toimitti puolustusvoimien pääesikunta. Lausunnon antajat kannattivat pääsääntöisesti työryhmän ehdotuksia.

Sisäasiainministeriön pelastusosasto tiedusteli ministeriön poliisiosaston, rajavartioston ja ministeriön oikeusyksikön kantaa em. 1. ja 2. hankkeisiin. Molemmat hankkeet katsottiin kannatettaviksi. Pelastusosaston johtoryhmä päätti 16.12.2010 puoltaa 1. hankkeen (lakihanke) toteuttamista. Pelastusosasto pitää myös 2. hanketta (ohjehanke) tarpeellisenä, mutta se voitaisiin asettaa myöhemmässä vaiheessa sitten kun lakihankkeen sisältö on täsmentynyt.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on valmistella laki, jossa säädettäisiin viranomaistiedotteiden antamisesta. Laissa säädettäisiin siitä:

- 1) mitä viranomaistiedotteella tarkoitetaan;
- 2) mikä viranomainen voi antaa viranomaistiedotteen (toimivalta);
- 3) miten ja mihin viranomainen toimittaa viranomaistiedotteen edelleen välitettäväksi;
- 4) että Hätäkeskuslaitos välittää viranomaistiedotteen (Yleisradion kautta) teleyrityksille;
- 5) mitkä ovat teleyritysten velvollisuudet viranomaistiedotteiden julkaisemisessa;
- 6) millä viestintävälineillä ja -tavoilla viranomaistiedotteet voidaan toimittaa väestölle;
- 7) miten huolehditaan viranomaistiedotteiden antaminen kielilain ja saamen kielilain mukaisesti.

1) Työryhmän raportin perusteella viranomaistiedotteen käsite ja esimerkiksi rajanvedot hätätiedotteen ja muun viranomaistiedotteen välillä ovat epäselviä. Lisäksi Hätäkeskuslaitos on kiinnittänyt huomiota siihen, että ennalta tiedettyjä teleoperaattoreiden häiriötiedotteita on jouduttu antamaan muuna viranomaistiedotteena, vaikka ne eivät sisältönsä ja tarkoituksensa puolesta vastaisi niitä. Viranomaistiedotteen käsitteen osalta tulisi harkita myös uusia terminologisia vaihtoehtoja ja tiedotetyyppien jaotteluja.

2) Viranomaistiedotteiden antamisesta päättävistä viranomaisista on säädetty viestintämarkkinoihin liittyvästä varautumisvelvollisuudesta ja viranomaistiedotteiden välittämismääräyksen 2003/644, muut 2007/838) 3 §:ssä. Viranomaistiedotteita voivat antaa pelastusviranomaiset, poliisi, rajavartiolaitos, lentopelastuskeskus, hätäkeskukset, Säteilyturvakeskus, Ilmatieteen laitos, Liikenneviraston tieliikennekeskus sekä asianomaiset ministeriöt. Ministeriöt eivät kuitenkaan voi antaa hätätiedotetta.

Hankkeessa tulisi arvioida, mitkä viranomaiset vastaisuudessa olisivat toimivaltaisia antamaan viranomaistiedotteita.

3) Tällä hetkellä viranomaistiedotteet toimitetaan valtaosin hätäkeskuksiin, jotka lähettävät ne edelleen Yleisradioon. Poliisi on käyttänyt myös johtokeskuksiaan viranomaistiedotteiden toimittamiseen.

Lain tavoitteena olisi selkeyttää minne ja millä tavoin viranomainen toimittaisi viranomaistiedotteen edelleen välitettäväksi.

4) Työryhmän raportin perusteella yleisenä kehittämiskohteena nähdään se, että viranomaistiedotteet välitettäisiin yhdestä pisteestä, joka myös hoitaisi keskitetysti viranomaistiedotteiden kääntämisen. Parhaimmat valmiudet viranomaistiedotteiden välittämiseen on katsottu olevan hätäkeskuksilla.

5) Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998, muut. 394/2003) 15 a §:n mukaan televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan, jolla on saman lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimilupa, on valmiussuunnittelulla ja poikkeusoloihin varautumisella huolehdittava siitä, että sen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös valmiuslaissa (1080/1991, muut. 1400/2009) tarkoitetuissa poikkeusoloissa sekä normaaliolojen häiriötilanteissa. Televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja on velvollinen välittämään viranomaisten yleisölle esittämiä tiedotuksia korvauksetta, jos se on tarpeen ihmishengen tai omaisuuden pelastamiseksi taikka yhteiskunnan toiminnan turvaamiseksi.

Tarkempia säännöksiä televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan velvollisuudesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Säännökset voivat koskea ihmishengen pelastamiseksi tai yhteiskunnan johtamisen tai turvallisuuden taikka elinkeinoelämän toimintakyvyn varmistamiseksi tarpeellista televisio- tai radiotoiminnan harjoittamista. Liikenne- ja viestintäministeriö voi antaa televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan velvollisuutta koskevia ohjeita.

Viestintämarkkinoihin liittyvästä varautumisvelvollisuudesta ja viranomaistiedotteiden välittämisvelvollisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n mukaan teleyritys on velvollinen välittämään hätätiedotteen, jos se tulee välitettäväksi pelastus-, poliisi- tai rajavartiolaitosviranomaiselta, lentopelastuskeskuksesta taikka hätäkeskuksesta.

Asetettavan hankkeen yhteydessä tulisi harkita, voitaisiinko teleyritysten velvoittamisesta säättäminen yhdistää samaan lakiin, jossa säädettäisiin viranomaistiedotteiden antamisesta. Sääntelyn sijoittaminen samaan lakiin selkeyttäisi säännösten tulkintaa ja yhteyttä toisiinsa.

6) Suomessa väestöä varoitetaan vaara- ja hätätilanteissa ulkohälyttimillä, kaiutinautoilla, radion ja tv:n kautta välitettävillä viranomaistiedotteilla (hätätiedote tai muu viranomaistiedote), yleisillä mediatiedotteilla ja omatoimisen varautumisen organisaatioita ja henkilöstöä hyödyntäen. Lisäksi on teknisesti mahdollista käyttää ns. kohdennettua viranomaistiedotetta (tekstiviesti).

Laissa tulisi määritellä ainakin television, radion ja tekstiviestin käyttö viranomais-tiedotteiden antamisessa.

7) Viranomaistiedotteet on valtaosin annettu vain suomen kielellä, vaikka kielilaki edellyttää niiden antamista molemmilla kansalliskielillä. Esimerkiksi eduskunnan oikeusasiamies on kiinnittänyt huomiota viranomaisten puutteelliseen ruotsinkieliseen tiedottamiseen. Ongelmia molemmilla kansalliskielillä tapahtuvassa tiedottamisessa ovat aiheuttaneet muun muassa viranomaisen tiedotusrutiinin puute, puutteellinen kielitaito ja kiiretilanteissa inhimillisestä erehdyksestä johtuva unohtaminen. Molemmilla kansalliskielillä tapahtuva viranomaistiedottaminen voitaisiin turvata keskitämällä viranomaistiedotteiden kääntäminen Hätäkeskuslaitoksen tehtäväksi (em. työryhmän 3. ehdotus). Tällöin välttyttäisiin edellä mainituilta ongelmilta ja samalla myös nopeutettaisiin tiedottamista.

Tehtävä

Työryhmän tehtävänä olisi laatia hallituksen esityksen muotoon ehdotus viranomais-tiedotteiden antamisesta koskevasta laista.

Organisointi

Työryhmässä olisi jäsenet sisäasiainministeriön pelastusosastolta, poliisiosastolta, rajavartiolaitos-osastolta, oikeusyksiköstä, valtioneuvoston kansliasta, liikenne- ja viestintäministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä ja Hätäkeskuslaitoksesta.

Hankkeessa olisi sihteri sisäasiainministeriöstä, jonka lisäksi liikenne- ja viestintäministeriötä pyydetäisiin nimeämään hankkeeseen toinen sihteri.

Työryhmä voisi kuulla asiantuntijoita.

Kustannukset ja rahoitus

Valmistelu tehtäisiin virkatyönä ja kukin taho vastaisi omista kustannuksistaan.